

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

**T/580. számú
törvényjavaslat**

a közbiztonság javítása érdekében szükséges egyes törvénymódosításokról

**Előadó: Dr. Pintér Sándor
belügyminiszter**

Budapest, 2010. július

2010. évi ... törvény**a közbiztonság javítása érdekében szükséges egyes törvénymódosításokról****1. §**

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 14. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az elzárás legrövidebb időtartama egy nap, leghosszabb tartama – a 24. § (1) bekezdésében foglaltak kivételével – 60 nap, fiatalkorú esetén 30 nap. Az elzárás végrehajtása során a fiatalkorút a felnőtt korútól el kell különíteni.”

2. §

Az Sztv. 15. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„15. § Nincs helye elzárásnak, ha az eljárás alá vont személy

a) a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvényben meghatározott fogyatékos személy, illetve kórházi fekvőbeteg ellátásban részesül,

b) a terhesség negyedik hónapját elérő nő, 14. életévét be nem töltött gyermekét egyedül nevelő szülő vagy fogyatékos, illetőleg folyamatos ápolást igénylő hozzátartozójáról egyedül gondoskodik.”

3. §

Az Sztv. 16. § (2) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Önkormányzati rendelet 50.000 Ft-ban állapíthatja meg a pénzbírság legmagasabb összegét.”

4. §

Az Sztv. 17. § (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Nincs helye elzárásra történő átváltoztatásnak, ha az eljárás alá vont személy

a) a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvényben meghatározott fogyatékos személy, illetve kórházi fekvőbeteg ellátásban részesül,

b) a terhesség negyedik hónapját elérő nő, 14. életévét be nem töltött gyermekét egyedül nevelő szülő vagy fogyatékos, illetőleg folyamatos ápolást igénylő hozzátartozójáról egyedül gondoskodik.

(3) A (2) bekezdés esetében nincs helye közérdekű munkára átváltoztatásnak.”

5. §

Az Sztv. 36. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) E törvény alkalmazásában a helyi bíróság jogkörében bírósági titkár is eljárhat.”

6. §

Az Sztv. 38. § (1)-(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az eljárásra az eljárás alá vont személy lakóhelye szerinti szabálysértési hatóság illetékes.

(2) Ha az eljárás gyorsabb és eredményesebb lefolytatása indokolja, szabálysértési ügyben az eljárás alá vont személy tartózkodási helye, munkahelye, szolgálati helye, az elkövetés helye, továbbá a cselekmény felderítésének helye szerint illetékes szabálysértési hatóság is eljárhat.

(3) Ha több eljárás alá vont személy van, és különböző helyeken laknak, bármelyikük lakóhelye szerint illetékes szabálysértési hatóság is eljárhat.”

7. §

Az Sztv. 77. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A rendőrség elzárással is sújtható szabálysértés esetén – ha tettenérésre kerül sor – az eljárás alá vont személyt gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából őrizetbe veheti. A tettenérésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni akkor is, ha a szabálysértés helyszínéről elmenekült elkövetőt a rendőrség az elkövetéstől számított 48 órán belül elfogja.”

8. §

Az Sztv. 119. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A bíróság az előkészítő eljárást (128/A. §) lefolytatót a tárgyalásra idézi. A (3) bekezdésben felsorolt intézkedéseket a bíróság a rendőrség útján is foganatosíthatja. A rendőrség ennek során az előkészítő eljárás szabályai szerint jár el.”

9. §

Az Sztv. a következő 128/A. §-sal és az azt megelőző alcímmel egészül ki:

„A tulajdon elleni szabálysértésekre, valamint a felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértésére vonatkozó külön rendelkezések

128/A. § (1) A 152/B. §-ban, valamint a 157. § (1)-(3) bekezdésében meghatározott szabálysértés miatt a feljelentést a rendőrségnél kell megtenni; ha máshol tették meg, azt a rendőrséghez kell haladéktalanul továbbítani.

(2) A rendőrség az (1) bekezdésben meghatározott esetben a tényállás felderítése, az elkövető kilétének megállapítása, valamint a bizonyítási eszközök felkutatása és biztosítása érdekében a bírósági eljárást előkészítő eljárást folytat le. A rendőrség eljárására a szabálysértési hatóság eljárására vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni.

(3) Az előkészítő eljárás befejezését követő 3 munkanapon belül a rendőrség az előkészítő eljárás anyagát – a (4) bekezdésben foglalt eseten kívül – a bíróságnak megküldi.

(4) A 84. § (1) bekezdés a)-g) pontban szereplő okok fennállása esetén az eljárást a rendőrség szünteti meg.

(5) Az előkészítő eljárást lefolytató a 47. § (3) bekezdése szempontjából az eljárás résztvevője.

(6) A bíróság az eljárást az előkészítő eljárás anyagának kézhezvételétől számított 8 napon belül folytatja le.”

10. §

Az Sztv. 139. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„Magánlaksértés

139. § (1) Aki másnak a lakásába, egyéb helyiségébe, vagy ezekhez tartozó bekerített helyre az ott lakónak vagy azzal rendelkezőnek akarata ellenére vagy megtévesztéssel bemegy, vagy ott bennmarad, úgyszintén aki mást akadályoz abban, hogy a lakásába, egyéb helyiségébe vagy ezekhez tartozó bekerített helyre bemenjen, elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(2) Magánlaksértés miatt szabálysértési eljárásnak csak magánindítványra van helye.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a bíróság hatáskörébe tartozik.”

11. §

Az Sztv. a következő 152/B. §-sal egészül ki:

„Felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel

„152/B. (1) Aki a bíróság által társadalmi szervezet felosztatásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez, elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(2) Elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható, aki
a) a bíróság által felosztatott társadalmi szervezet működésében a felosztatás után részt vesz,
b) nyilvános rendezvényen a bíróság által felosztatott társadalmi szervezet egyenruháját vagy formaruháját viseli, továbbá aki nyilvános rendezvényen olyan egyenruhát vagy formaruhát visel, amelyről – annak jellegzetes tulajdonságai miatt – bíróság által felosztatott társadalmi szervezet egyenruhája, formaruhája ismerhető fel.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a bíróság hatáskörébe tartozik.”

12. §

Az Sztv. 153. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„Valótlan bejelentés

153. § (1) Aki a hatóságnál vagy közfeladatot ellátó szervnél vészhelyzetről vagy rendzavarásról valótlán bejelentést tesz, százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(2) Ha a hamis bejelentés alapján a hatóság vagy a közfeladatot ellátó szerv szükségtelenül a bejelentésben megjelölt helyszínre vonult vagy egyéb intézkedésre kényszerült, az elkövető elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(3) Az (1) bekezdésében meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.

(4) (2) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a bíróság hatáskörébe tartozik.”

13. §

A Sztv. 157. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„A tulajdon elleni szabálysértések

157. § (1) Aki

a) húszezer forintot meg nem haladó értékre lopást, sikkasztást, jogtalan elsajátítást, orgazdaságot,

b) húszezer forintot meg nem haladó kárt okozva készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélést, csalást, szándékos rongálást,

c) húszezer forintot meg nem haladó vagyoni hátrányt okozva hűtlen kezelést követ el, úgyszintén, aki e cselekmények elkövetését megkísérli, elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(2) Aki idegen, nem gépi meghajtású járművet mástól azén vesz el, hogy jogtalanul használja, elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(3) Aki műemléket, muzeális tárgyat, az államhatárt, a megye-, város-, községhatár vagy a birtokhatár megjelölésére szolgáló hivatalos jelet, tömegközlekedési vagy távközlési eszközt, közúti jelzést, továbbá parkot vagy az ahhoz tartozó felszerelést gondatlanul megrongálja, elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(4) Az (1)-(2) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt szabálysértési eljárásnak csak magánindítványra van helye, ha a sértett az elkövető hozzátartozója.

(5) Az (1)-(3) bekezdésben meghatározott szabálysértések miatt az eljárás a bíróság hatáskörébe tartozik.

(6) Az elkövetési érték, kár, illetve okozott vagyoni hátrány összegének megállapítása céljából érték-egybefoglalásnak van helye, ha az eljárás alá vont személy az (1) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott ugyanolyan cselekményt több alkalommal, legfeljebb egy éven

belül követte el és ezeket együttesen bírálják el. Nincs helye érték-egybefoglalásnak, ha az üzletszerű elkövetés megállapítható, vagy ha az önmagukban szabálysértést megvalósító cselekmények a folytatólagosság egységébe tartoznak.”

14. §

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 137. § (2) bekezdés 2. pontja a következő n) ponttal egészül ki:

[2. Közfeladatot ellátó személy:]

„n) a Kormány által meghirdetett településbiztonsági programban végrehajtóként résztvevő személy.”

15. §

(1) A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 5. § (1) bekezdés k) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A miniszter]

„k) gondoskodik a Rendőrség belső bűnmegelőzési ellenőrzéséről, külön jogszabály alapján egyes személyek védelméről, a terrorfenyegetettséggel összefüggő információk elemzéséről, a terrorcselekmények felszámolásáról, a bűncselekmények felderítéséről.”

(2) Az Rtv. 39. § (1) bekezdés h) pontjának helyébe a következő rendelkezés lép:

[A rendőrség magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve]

„h) a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítására céljából, valamint tulajdon elleni szabálysértés, valamint felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértése tárgyú bizonyítási eszközeinek felkutatására és biztosítására céljából.”

16. §

A Nemzetbiztonsági Szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 11. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) az Alkotmányvédelmi Hivatal és a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat irányításáért felelős miniszter gondoskodik e szervek belső bűnmegelőzési ellenőrzéséről.”

17. §

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 342. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki, ezzel egyidejűleg a (8) bekezdés számozása (9) bekezdésre változik:

„(8) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy a feladatok hatékonyabb ellátása érdekében kísérleti jelleggel az e törvényben nem szereplő – az abban résztvevő állományra anyagi

szempontból az e törvényben foglaltaknál nem hátrányosabb – ösztönzési rendszert vezessen be.”

18. §

A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 2. § (1) bekezdése a következő i) ponttal egészül ki:

[Ahol jogszabály államigazgatási szerv irányítását említi, azon törvény eltérő rendelkezése hiányában a következő hatáskörök együttesét kell érteni:]

„i) az államigazgatási szerv adatainak kezelését.”

19. §

(1) E törvény a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba. Eljárásjogi rendelkezéseit a hatálybalépése után indult ügyekben kell alkalmazni.

(2) Hatályát veszti az Sztv. 83/A. §-a, a 92. § (1) bekezdésének második mondata, a 92/A. §-a és az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 10/C. §-a.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az eljárási szabályok módosítását egyes szabálysértések társadalomra veszélyességének növekedése indokolja, a javaslat célja az ellenük való hatékonyabb fellépés. A közvéleményt irritálja, hogy noha a feloszlott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel sok helyen a nyilvánosság előtt történik, mégsem kerül sor rövid időn belül a tényállás felderítésére és hatékony szankcionálására. Elsősorban a kistelepüléseken élőkét sújtja, hogy a tulajdon elleni szabálysértések felderíthetetlenek maradnak, a magánlaksértések elszaporodnak. Ha a valótlán bejelentést követően a hatóság vagy a közfeladatot ellátó szerv a helyszínre vonul, a polgárokat szolgáló valós feladatait időlegesen nem tudja ellátni. A javaslatban szereplő törvénymódosítások célja ezen anomáliák megszüntetése.

A tulajdon elleni szabálysértések elleni hatékonyabb fellépést szolgálja, hogy a javaslat az elkövetővel szemben elzárás-büntetés kiszabását is lehetővé teszi; ezáltal jogi lehetőség lesz a tetten ért elkövető őrizetbe vételére, aminek önmagában is visszatartó ereje van; ezen túlmenően az elzárással fenyegetett szabálysértések esetén lehetőség van gyorsított eljárás lefolytatására is. A szabálysértések felderítését a tapasztalattal nem rendelkező jegyző helyett a büntetőeljárások során már ez irányú ismereteket szerzett rendőrség hatáskörébe utalja. A javaslat bővíti a tárgyi bizonyítási eszközök felkutatásának lehetőségét.

A javaslat célja az is, hogy a terrorfenyegetettséggel összefüggő információk komplexebb adatok alapján történő elemzését, értékelését lehetővé tegye, és ezzel elérje a döntéshozatali folyamat felgyorsulását. Ennek érdekében a törvényjavaslat szerint a döntési szintek számát csökkentve az országos rendőrfőkapitány helyett a belügyminiszter gondoskodik a terrorfenyegetettséggel összefüggő információk elemzéséről és a terrorcselekmények felszámolásáról.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1., 2., 4. §-hoz

A tervezet megszünteti fiatalkorúak esetén az elzárás büntetés kiszabásának tilalmát. A tilalom fenntartása azért nem indokolt, mert az Sztv. 29. § (2) bekezdése szerint fiatalkorúval szemben önálló jövedelem, vagy vagyon hiányában pénzbírságot kiszabni nem lehet, ily módon a fiatalkorú által elkövetett szabálysértésnél a hatóságnak jelenleg alig van szankcionálási lehetősége. Az elzárás büntetés kiszabásának maximumát azonban fiatalkorúak esetén a felnőtt korúakra kiszabható maximum felében határozza meg a tervezet, és előírja a fiatalkorúak és a felnőtt korúak végrehajtás soráni elkülönítését is.

A javaslat változatlanul hagyja azt a szabályt, hogy nincs helye elzárás kiszabásának (illetve elzárásra történő átváltoztatásnak), ha az elkövető kórházi fekvőbeteg ellátásban részesül. Nem tekinti azonban kizáró oknak – mert kevésbé egzakt – ha a kórházi kezelése a jövőben válik szükségessé.

A 3. §-hoz

Az önkormányzat által kiszabható pénzbírság 30.000-Ft-ról 50.000-Ft-ra emelését részben a fizetőeszköz értékében bekövetkezett változások, részben a nagyobb visszatartó erő indokolja.

Az 5. §-hoz

A tervezet megteremti annak jogi lehetőségét, hogy a helyi bíróság jogkörében bírósági titkár is eljárjon. Így a bíróságok létszámfejlesztés nélkül is eleget tehetnek az új feladatnak.

A 6. §-hoz

A jogalkotó 2010. január 1-től az illetékességi szabályt – a sértetti érdekekre hivatkozva – módosította, és általános illetékességi szabályként az elkövetés helyét jelölte meg. Ez azonban az eljárások elhúzódásával jár, az elkövető lakóhelye szerinti szabálysértési hatóságot ugyanis az elkövető meghallgatása céljából meg kell keresni. Ugyanakkor azoknál az eljárásoknál, ahol – a szabálysértés jellege folytán – az elkövetési hely szerinti illetékesség az eljárás gyorsítását szolgálja, a 38. § (2) bekezdésében írt szabály alkalmazható.

A 7. §-hoz

Életszerű, hogy az elkövető a szabálysértés helyszínét már elhagyta ugyan, ám a helyszínen fellelhető nyomok láncolata, vagy pl. tanúvallomás alapján rövid időn belül azonosítható és elfogható. A német alkotmány 46. § (2) bekezdése tettenérésnek tekinti – országgyűlési képviselő esetén – ha őt a cselekmény elkövetését követő napon fogják el, s így lehetővé teszi az őrizetbe vételét. E szabályt veszi át – órában kifejezve pontosítja – e §. Az időtartam bővítése nem számottevő, hisz a cselekmény elkövetése és a másnapi őrizetbe vétel között – az elkövetés időpontjától függően – akár több mint 47 óra is eltelhet.

A 8-9. §-hoz

Ugyancsak az eljárás eredményességét szolgálja az, hogy két tényállás felderítését, az elkövető kilétének megállapítását, a bizonyítási eszközök felkutatását és biztosítását a javaslat annak a szervnek – rendőrségnek – a hatáskörébe utalja, amely ezzel kapcsolatos szakmai tapasztalatokkal – a büntető eljárásban végzett nyomozások révén – nagyobb mértékben rendelkezik, mint a bíróság.

A rendőrség ezen előkészítő eljárására a szabálysértési hatóság eljárására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ez azt jelenti pl., hogy a hatóság alkalmazza az Sztv.-nek „A bizonyítás általános szabályai” című V. fejezetét és tanút hallgathat meg, szemlét végezhet. Vonatkozik eljárására az „Általános eljárási szabályok” című VI. fejezet, így jegyzőkönyvet készít, idézést bocsát ki. Alkalmazni kell az előkészítő eljárásra a határidő számítási szabályt (82. § (4) bekezdése), a tényállás felderítési kötelezettséget (83. §-83/A. §), és a ruházat-, csomag- és járműátvizsgálás, lefoglalás, rendbírság szabályait. (79-81. §).

Az eljárást megszüntetési okok többségénél – pl. az elkövető halála, ha nem állapítható meg az eljárás alá vont kiléte – nem indokolt a megszüntetés kimondásával a bíróságot terhelni. Mivel az előkészítő eljárás során alkalmazott rendőrség általi megszüntetésre is az általános szabályok vonatkoznak, így az Sztv. 84. § (3) bekezdésében meghatározott esetekben a határozat egy példányát az ügyészségnek meg kell küldeni.

A 10-13. §-hoz

A „felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel”, a „tulajdon elleni szabálysértések”, a „magánlaksértés” és a „valótlan bejelentés” szabálysértéseknél – alternatív büntetésként – lehetővé teszi a javaslat az elzárás büntetés kiszabását. Ennek nem csak az lehet a következménye, hogy az elkövetésüket visszatartó erő fokozódik, hanem – s ez a lényegesebb szempont – a felderítési eredményesség is számottevően növekedhet, hisz az elzárással is sújtható szabálysértések esetén az Sztv. jelenleg is eltérő szabályokat (pl. gyorsított eljárást) állapít meg.

A 14. §-hoz

A települések közbiztonságának védelmében eljárók közfeladatot ellátó személlyé minősítése az ilyen feladatokat alapvetően önként végző polgárok büntetőjogi védelmét szolgálja.

A 15. §-hoz

A terrorfenyegetettséggel összefüggő információk komplexebb adatok alapján történő elemzését, értékelését, valamint a szükséges döntési szintek csökkentését – s ezáltal a döntések gyorsítását – eredményezi az, ha ezeket a feladatokat az országos rendőrfőkapitány helyett a belügyminiszter irányításával végzik.

A hatékonyabb eljárás feltételrendszerét teremti meg a javaslat azáltal, hogy a tulajdon elleni szabálysértések, valamint a felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértés esetén – a Rendőrségről szóló törvény módosításával – lehetővé teszi tárgyi bizonyítási eszközök felkutatása érdekében a magánlakásba történő belépést. E jogkör biztosítása nem aránytalan, hisz az Rtv. szabálysértés esetén a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítására céljából jelenleg is lehetővé teszi már a magánlakásba történő belépést. (39. § (1) bekezdés h) pont.)

A 16. §-hoz

Az Alkotmányvédelmi Hivatal és a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat a belügyminiszter irányítása alá került, ezért a miniszteri felelősséget e szervek belső bűnmegelőzési ellenőrzése tekintetében is biztosítani kell.

A 17. §-hoz

A települések közbiztonságának javításához az abban résztvevő rendőrök teljesítményéhez kötött anyagi ösztönzése is hozzájárul. A leghatékonyabb ösztönzési módok kiválasztása érdekében szükséges – a foglalkoztatási törvény módosításával – felhatalmazni a minisztert a kísérleti jellegű ösztönzési rendszerek bevezetésére.

A 18. §-hoz

A központi államigazgatási szervek alapvető működésével kapcsolatos jogosítványokat szabályozó 2010. évi XLII. törvényből, valamint a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvényből nem vezethető le egyértelműen, hogy az irányító szervet az irányított szerv személyes adatainak kezelése megilleti. Az irányított szervek működéséért való felelősség azonban e jogosítvány

gyakorlását esetenként nélkülözhetetlenné teszi; ezért a javaslat kiegészíti az irányítási jogosítványok felsorolását.

A 19. §-hoz

Miután a bírósági titkár eljárása helyi bírósági hatáskörben általánossá válik, szükséges a titkár eljárását megengedő egyes különös rendelkezések hatályon kívül helyezése.